

VASAS PROGRAM FÖR HÅLLBARA FÄRDSÄTT



2019

V A A S A .
V A S A .

VASA - ENERGISK FÖREGÅNGARE RENA, TRIVSAMMA OCH FUNGERANDE FÄRDSÄTT

INNEHÅLL

FÖRORD / 3
NYTTAN MED HÅLLBARA FÄRDSÄTT / 4
NULÄGET / 5
VISION OCH MÅL / 6
ÅTGÄRDER / 7-12
TIDSLINJE / 13
UPPFÖLJNING / 14



FÖRORD

Vasa har som mål att vara klimatneutral före år 2030. Det finns ett behov av förändring i Vasa, eftersom vägtrafiken förorsakar nästan en tredjedel av koldioxidutsläppen i Vasa. Målet är ambitiöst, för att bli klimatneutral krävs exempelvis enligt Helsingfors kalkyler en minskning av trafikutsläppen med 70 %. För att det ska uppnås bör en ny fordonsteknik tas i bruk, trafiken minskas och man bör övergå till hållbarare trafikformer. För närvarande görs ca en tredjedel av de sträckor man färdas i Vasa med hållbara färdssätt.

I det här programmet för hållbara färdssätt presenteras målen för hållbara färdssätt och åtgärder som gör det möjligt att uppnå de av stadsfullmäktige uppställda målen. Programmet är utarbetat i växelverkan med kommuninvånarna och olika intressegrupper. I programmet behandlas utförligt olika kommuninvånargrupperns behov i fråga om hållbara färdssätt och säkerheten i fråga om färdssätten. Tillgänglighet är en viktig del av hållbara färdssätt. Den främjar jämlikhet och delaktighet för människor och stöder därmed även främjandet av hållbara färdssätt i vår stad.

En förbättring av förutsättningarna för hållbara färdssätt ökar välmåendet, säkerheten och trivseln. Styrkor för Vasa som föregångare i fråga om energi är en tät stadsstruktur som stöder hållbara färdssätt samt korta avstånd till service. När den är som bäst lockar närmiljön till motion och till att göra de färder som krävs i vardagen till fots, med cykel eller med kollektivtrafik. Livet ska ju vara lätt.

Jag hoppas att Vasa stads första program för hållbara färdssätt 2030 ska ge goda riktlinjer för framtiden, till beslutsfattarna och planerarna, och därmed skapa allt hållbarare färdmöjligheter i framtiden!

Vasa 10.12.2019

Stadsdirektör Tomas Häyry

Stadsstyrelsen har godkänt
programmet 20.4.2020 § 114



NYTTAN MED HÅLLBARA FÄRDSÄTT

Världsomfattande megatrender, såsom hållbarhetskrisen och klimatförändringen, urbaniseringen, framhävandet av hållbara levnadssätt och välmående samt teknologins utveckling förändrar oundvikligen världen. Främjandet av hållbara färdssätt tillgodoser det behov av förändring som många pågående megatrender medför och Vasas mål att vara klimatneutral år 202X.

HÅLLBARA FÄRDSÄTT MINSKAR UTSLÄPPEN

Dieslbussarnas koldioxidutsläpp underskrider personbilarnas utsläpp med mer än 50 % per personkilometer. När gas- och elbussarna blir vanligare är det möjligt att ytterligare minska koldioxidutsläppen. Av kollektivtrafikformerna medför tågtrafiken minst utsläpp och gång- och cykeltrafiken nästan inga utsläpp alls.

HÅLLBARA FÄRDSÄTT FÖRBÄTTRAR HÄLSAN OCH VÄLMÅENDET

Fysisk inaktivitet är den största riskfaktorn när det gäller hälsan. Av den finländska vuxna befolkningen får endast ca 20 % tillräckligt med uthållighetsmotion. En utökning av promenaderna och cyklingen under vardagen bidrar till att hälsomotionsrekommendationerna uppnås. Forskning har visat att även lättare motion är till nytta för hälsan, i synnerhet för dem som rör på sig lite.

HÅLLBARA FÄRDSÄTT ÖKAR JÄMLIKHETEN

En säker och hinderfri promenadmiljö gör det möjligt för barn och äldre att röra sig självständigt och för de äldre att bibehålla funktionsförmågan. Cykling och kollektivtrafik utvidgar levnadsmiljön jämfört med promenader och gör det möjligt för många att röra sig på egen hand. Hållbara färdssätt är också förmånliga.

HÅLLBARA FÄRDSÄTT ÖKAR LIVSKRAFTEN OCH TRIVSELN

I en trivsamt miljö går man mera och trivs man längre. Hållbara färdssätt tar mindre utrymme och gör det möjligt att förbättra trivselt i städerna. Det är plånböckerna – inte biltätheten – som inverkar på handelns framgång.



Cykling medför huvudsakligen fördelar för hälsan i samhället, 0,16-1,3 €/km, medan bilismen medför förluster för samhället, 0,15 €/km.



Den som åker buss tar ca 1200 fler steg per dag än den som åker bil.

64 %

av företagarna var av den åsikten att en affärs läge invid en gågata inverkar positivt eller mycket positivt på ett företags omsättning.



NULÄGET

I VASA FINNS POTENTIAL

Stadsstrukturen i Vasa är tät och stöder hållbara färdssätt. Av invånarna i Vasa bor 80 % på mindre än 5 km:s avstånd från centrum. Även avstånden till servicen är korta: drygt 75 % av Vasaborna bor på mindre än en kilometers avstånd från den närmaste dagligvaruaffären och på högst 250 meters avstånd från den närmaste kollektivtrafikhållplatsen. För största delen av Vasaborna är promenader och cykling ett beaktansvärt alternativ när det gäller att ta sig till arbete, skola och affären.

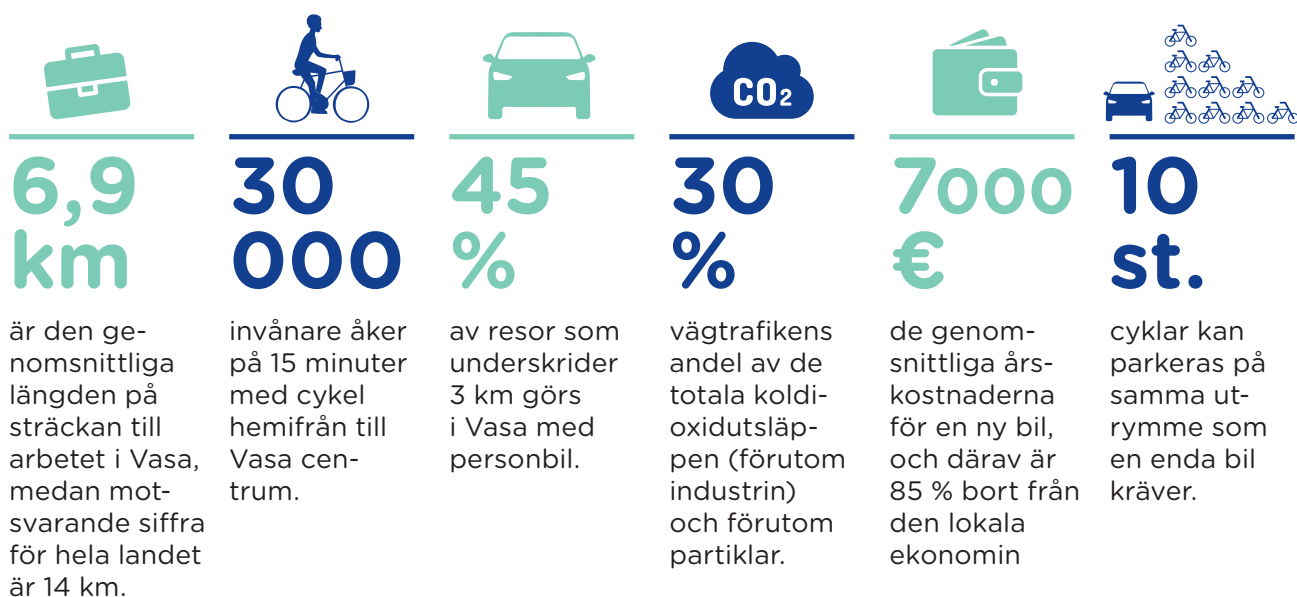
För närvarande är cyklingens andel av samtliga färdssätt 9-12 %, gångtrafikens 19-20 %, kollektivtrafikens 2-5 % och personbilstrafikens 64-65 %.

VASABORNA VILL

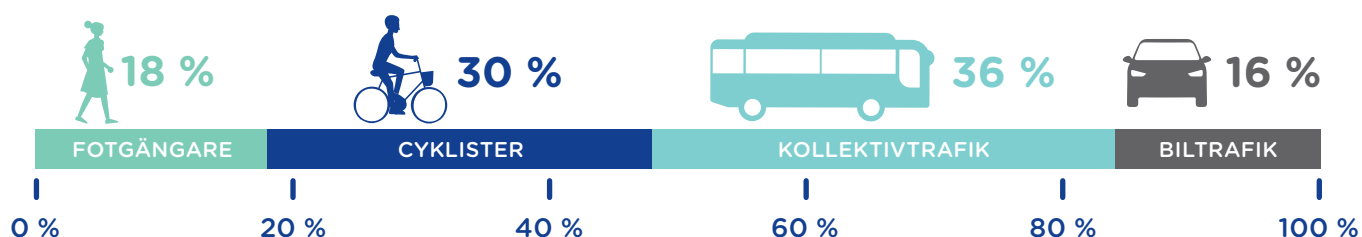
Enligt en enkät bland Vasaborna skulle 90 % av dem som svarade vara beredda att satsa mera på utveckling av cyklingen och kollektivtrafiken. Därtill anser 77 % av dem som svarade att man borde kunna komma snabbare till centrum med cykel än med bil från sådana bostadsområden som är på högst tre kilometers avstånd från centrum.

Utveckling behövs, eftersom 68 % av dem som svarade på enkäten upplever att tätare kollektivtrafikturer bäst skulle sporra till hållbara färdssätt för deras del. Därtill upplever 76 % av dem som svarade att det bör göras mera lockande och säkrare att promenera.

VISSTE DU ATT...



DE SOM SVARADE ANSÅG ATT VASAS INVESTERINGAR BORDE FÖRDELAS PÅ OLIKA FÄRDSÄTT ENLIGT FÖLJANDE:



Källa: Enkät till invånarna i anslutning till programmet för hållbara färdssätt, september 2019

VISION OCH MÅL

VASA – ENERGISK FÖREGÅNGARE RENA, TRIVSAMMA OCH FUNKERANDE FÄRDSÄTT

VISION



TRAFIKNÄTET STÖDER FÄRDSÄTT I ENLIGHET MED HÅLLBAR UTVECKLING

Trafiknätet är strukturerat så att hållbara färdssätt ska vara attraktiva och säkra: cykling är det snabbaste färdssättet på korta sträckor och satsningarna på gångtrafik i stadskärnan utökas. Parkeeringsanläggningarna i centrum är lättillgängliga.



RESEKEDJORNA ÄR ANVÄNDARVÄNLIGA

Snabba, direkta och täta kollektivtrafiklinjer utgör grunden för en attraktiv resekedja. Den kompletteras av mångsidiga biljett- och informationssystem som är lätta att använda och anslutningsförbindelserna och knutpunkterna inklusive service kompletterar den.



LEVNADSMILJÖN ÄR REN, TILLGÄNGLIG, TRIVSAM OCH GRÖN

Stadsrummen och närområdesmiljöerna är trivsamma och lockar till motion och vistelse. Grönstrukturen genomfyller staden.

SPETSMÅL



STADSLIVET ÄR LIVLIGT OCH DET FINNS UTRYMME FÖR KULTUR



ENERGI-STADENS BRAND SYNS I VALEN



TRAFIKEN ÄR EN BETYDANDE DEL AV UTVECKLINGEN AV STADEN



KOMMUNIKATIONEN INVERKAR POSITIVT PÅ ATTITYDerna

STÖDANDE MÅL

ÅTGÄRDER

TRAFIKNÄTET STÖDER FÄRDSÄTT I ENLIGHET MED HÅLLBAR UTVECKLING



ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Programmet för hållbara färdssätt i stadsstrategin och programmen Stadens strategi, Kultur- och idrottspolitiskt program, Parkeringspolitiken och Trafiksystemplanen	Direktören för tekniska sektorn beslutsfattare tjänstemannaledningen	2019
En öronmärkt budget reserveras för utvecklingsprojekt som gäller cykling - Finansiering avsedd för genomförandet av en övergripande plan för cyklingsnätet och för genomförande av snabba förbättringar - Beloppet fastställs t.ex. utgående från folkmängden (t.ex. 15 e/invånare → 1 miljon €/år)	Direktören för tekniska sektorn Kommuntekniken Ekonomidirektören	2020
Utveckling och utvidgning av promenadcentrum - Sporrande till försöksprojekt - Utökning av lågfartsgatorna	Planläggningen Kommuntekniken	Planering pågår, Genomförande 2021 →
Planering av genomförandet av cyklingsnätet och prioriteringar - Uppdatering av trafiknätet i centrum, omfördelning av gaturummet i centrum, utökning av lågfartsgatorna - Cykelled i centrum är pilot - Prioritering av projekt, programmering och systematiskt förverkligande	Kommuntekniken Planläggningen	2021 2022 →
Projektkorg för förbättrande av de nuvarande cykelvägarna - Årligen vidtas en viss mängd små åtgärder - T.ex. avlägsnande av kantstenar, förbättrande av anslutningar	Kommuntekniken	2020-2030
Plan för utveckling av cykelparkeringen	Kommuntekniken Planläggningen	2020-2021
Kvalitetsnätplan för vinterunderhållet och underhållet - Viktiga leder som ska underhållas med hänsyn till gång- och cykeltrafiken fastställs - Underhållets tidsgränser	Kommuntekniken Planläggningen	2020-2021

RESEKEDJORNA ÄR ANVÄNDARVÄNLIGA

ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Utveckling av digitjänster • Kollektivtrafiktjänst i realtid (planering pågår) • En sådan plattform för stadens service som gör det möjligt att koppla samman olika tillämpningar och avgiftssystem – ett pilotprojekt inleds → Det nuvarande utvecklingsarbetet fortsätter och nya saker verkställs	Trafikplaneringen IT-förvaltningen VASEK	2020-2021
Utveckling av kollektivtrafiken • En servicenivåutredning är under behandling, servicenivån förbättras • En plan för linjerna har beställts. Principerna kommer att vara: - Pendellinjerna – snabbare linjer - Förbättrad punktlighet • Bakgrund utgör det av stadsstyrelsen uppställda målet om fler kollektivtrafikanvändare • Utnyttjande av möjligheterna till smart trafik • Fokus på och effektivisering av arbetsuppgifterna inom kollektivtrafiken	Trafikplaneringen Planläggningen NTM VASEK	2021
Plan för utveckling av knutpunkter för trafiken (trafikhubbar) • Länkning Stadsdelscentrumen – arbetet • Knutpunkt för resekedjorna där olika färd sätt sammankopplas och dit servicen i anslutning till färd sätten koncentreras • Utveckling av resecentrum • Utveckling av torget	Planläggningen Kommuntekniken VASEK Trafikledsverket NTM	Utvecklingen av stadsdelscentrum och torget pågår



EN REN, TILLGÄNGLIG, TRIVSAM OCH GRÖN LEVNADSMILJÖ

ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Utveckling av offentliga utomhusutrymmen och parker • Ett säkert utrymme för alla • Mera utrymme i centrum för barnen • Gemensam planering med användarna • Utarbetande av ett kvalitetsprogram för gatumiljön	Kommuntekniken Planläggningen	2020 →
Utveckling av säkerheten, tillgängligheten och trivseln i den närmiljö där invånarna rör sig så att gång- och cykeltrafik uppmuntras • Ett med tanke på individen och ekosystemtjänsterna fungerande grönnät • En analys av utvecklingsobjekten bör göras stadsdelsvis	Kommuntekniken Planläggningen Idrottsservicen Grundläggande utbildningen	Plan 2022
Kvalitetspilot i fråga om byggande: staden & byggföretag • Högklassigare och trivsammare bostadsområden och utomhusutrymmen • Mätning av nyttan (nyttan i euro)	Planläggningen Fastighetssektorn Byggnadstillsynen	2022-2027



ETT LIVLIGT STADSLIV OCH UTRYMME FÖR KULTUR

ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Effektivare och flexiblare användning av lokalerna • Samarbete över förvaltningsgränserna • Enklare att använda utrymmena (t.ex. ett reserveringssystem med låg tröskel, uppmuntrande till möten) • Regler för användningen av torgscenen och stadens andra offentliga utrymmen • Gemensam användning av parkeringsplatser	Visit Vasa Hussektorn Kommuntekniken Kulturservicen Fastighetssektorn Idrottsservicen Kommunikationen	2020
Engagerande planering och budgetering • Kommuninvånarna får föreslå utvecklingsobjekt och rösta om hur staden ska använda sin budget • Objekten projekt för främjande av gemenskap och stadslivet • Sporrande till talko => staden deltar i exempelvis materialanskaffning	Områdesservice- chefen Ekonomidirektören Kommuntekniken Kommunikationen	Plan 2021 Genomförande 2022 →
Ibruktagande av gästbåtbrygga • Gästbåtbrygga i Inre hamnen	Kuntatekniikka Kaavoitus	2021



ENERGISTADENS VARUMÄRKE SYNS I VALEN

ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Hållbara drivmedel för kollektivtrafiken understöds • Drivmedelsutvecklingen följs upp och på förändringar på marknaden reageras • Beaktas vid konkurrensutsättning	Trafikplaneringen Ekonomi- och strategi- serviceområdet	2021
Främjande av en lösning med ett lättspår på avsnittet Vasklot-flygstationen som en del av förbindelsen mellan Vasa och Seinäjoki	Ekonomi- och strategi- serviceområdet Trafikplaneringen Land- skapet/Österbottens förbund NTM i Södra Österbotten	2021 →
Arbetsplatserna med i åtgärderna för hållbara färdssätt • Sporrande till hållbara färdssätt, t.ex. genom att information och konsultation erbjuds för utarbetande av en färdssättsplan • Vasa stad fungerar som exempel med sin egen verksamhet • En eller flera företagskontaktpersoner behövs	Trafikplaneringen Personalservicen (stadens personal) VASEK	2022 (stadens egna åtgärder) 2025 (företagss- amarbete)
Fastigheterna sporras till kloka energival och -lösningar i anslutning till färdssätten • Stöd och handledning till fastigheterna för åtgärder som främjar hållbara färdssätt (t.ex. laddningsstationer för elbilar, cykelparkering, varucyklor)	Fastighetssektorn Planläggningen Byggnadstillsynen Kommersiella aktörer	2022



KOMMUNIKATIONEN INVERKAR POSITIVT PÅ ATTITYDerna

ÅTGÄRD	ANSVARSPART huvudansvarsparten med fet stil	TIDTABELL
Årsplan för kommunikationen om hållbara färdssätt • Konkreta åtgärder och kärnbudskap • Mål och mätare • Målgrupper och tidtabeller • Budget	En person som koordinerar helheten hos staden Sakkunniga Kommunikations- servicen	i början av år 2020
Förbättrande/skapande av ett varumärke d.v.s. ett brand för kollektivtrafiken • Kunderna engageras • Brandet gäller allt inom kollektivtrafiken, från bussarna till korten och hållplatserna... • Trafikidkarna förbinder sig, t.ex. i samband med konkurrensutsättning	Trafikplanering Kommunikations- servicen	Våren 2020 →
Främjande av medvetenheten om hälso- och miljöeffekterna • Konkreta åtgärder sammanställs • Spetsbudskap → vädjan till människorna • Budskapen genomsyrar verksamheten och kommunikationen • Kampanjer → även kommunikation budgeteras för åtgärderna	En person som koordinerar helheten hos staden Sektorerna Sakkunniga Kommunikations- servicen	2021 →
Fakta sammanställs: • på webbplatsen vasa.fi helheten • fakta, orsaker, projekt • Best practices från företag, staden m.fl.	En person som koordinerar helheten hos staden Sakkunniga Kommunikations- servicen VASEK	2019-2020 →



TIDSSCHEMA



Plan för utveckling av knutpunkter för trafiken (trafikhubbar)

Programmet för hållbara färd sätt i stadens strategi och program

Utveckling och utvidgning av promenadcentrum

2019

Fakta sammanställs

2020

En öronmärkt budget reserveras för cyklingen

Plan för utveckling av cykelparkeringen

Effektivare och flexiblare användning av lokalerna

Förbättring/skapande av ett brand för kollektivtrafiken

En kvalitetsnätsplan för vinterunderhållet och underhållet

Utveckling av offentliga utomhusutrymmen och parker

En årsplan för kommunikationen om hållbara färd sätt

En projektkorg för förbättring av de nuvarande cykelvägarna

Utveckling av digitjänster



Främjande av medvetenheten om hälso- och miljöeffekterna

Främjande av en lösning med ett lättspår på avsnittet Vasklot-flygstationen som en del av förbindelsen mellan Vasa och Seinäjoki

Hållbara drivmedel för kollektivtrafiken understöds

Utveckling av kollektivtrafiken

2021

Ibruktagande av en gästbåtbrygga

Planering och prioritering av genomförandet av cykelvägsnätet

Engagerande planering och budgetering

2022

Sporrande av fastigheter till kloka energival och lösningar i anslutning till färd sätten

Kvalitetspilot för byggandet: staden & byggföretag

Arbetsplatserna med i åtgärderna för hållbara färd sätt

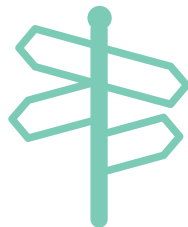
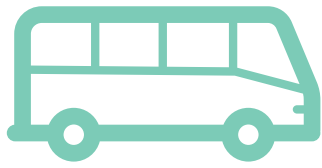
Utveckling av säkerheten, tillgängligheten och trivselen i den närmiljö där invånarna rör sig så att gång- och cykeltrafik uppmuntras



UPPFÖLJNING



MÄTARE	KÄLLA	NUVARANDE NIVÅ	MÅL
Andelen invånare på 5 km:s avstånd från centrum (% av invånarantalet)	YKR - samhällsstrukturuppföljning	80 % (2017)	↑
Koldioxidutsläpp från vägtrafiken i Vasa (kt co2-ekv)	CO2-rapport	66,8 (2019)	↓
Fordon i enlighet med hållbar utveckling %	Statistik över bilbeståndet Traficom	1,2 % (9/2019)	↑
Passagerarmängden inom lokaltrafiken (1 milj. passagerare/år)	systemet Waltti	1,229 (2018)	↑
Cykeltrafikmängderna (totalmängden under ett år)	Maskinella beräkningspunkter	-	↑
Nöjdhet med möjligheten att röra sig hållbart i Vasa	(Kommande) enkät om nöjdheten	-	↑
Index som gäller främjande av motion	TEA-viisari	74 (2019)	↑
Halten av kväveoxid i luften, årsmedelvärde (µg/m ³)	Mätningpunkt vid Vasaesplanaden	20 (2018)	↓
Andelen barn i lågstadieåldern som bor på högst en kilometers avstånd från lågstadiet (%)	Tjänsten Liiteri (MM)	60,3 % (2018)	↑
Andelen invånare som bor på högst en kilometers avstånd från en dagligvaruaffär %	Tjänsten Liiteri (MM)	79,7 % (2018)	↑
Vasa centrums livskraftstal	Undersökning om livskraft i de finländska städerna	3,696 (2019)	↑
Antalet stadsevenemang	Visit Vasas statistik	22 st. (2019)	↑
Mängden artiklar som skrivits om hållbara färd sätt och tonen i dem	Vasa stad	50 % (2019)	↑
Mängden artiklar som skrivits om hållbara färd sätt och tonen i dem	Medieuppföljning	-	↑



V A A S A .
V A S A .